

Afstand verbindt en nabijheid doodt.

De makke van een vrijwillige sociale detentie. (C) April 2020; Frans van der Gouw

Afstand verbindt en nabijheid doodt.

Sociale detentie en de leerschool van een trauma.

Hoe groot kan de ironie zijn? Hébben we een keer zin om te werken; ben je niet welkom op kantoor. Bén je eindelijk een keer vrij; moet je thuisblijven. Ís het strand een keer leeg; moet je achter het raam uitwaaien. Ben je eindelijk zover dat je een geschil wilt bijleggen; moet je afstand bewaren! Hoe bizar!

Contact mág wel, maar dan minstens op 1,5 meter afstand van elkaar en liefst met een raamwerk ertussen. Zoals de kassière van de AH die met luid geschal haar klanten het bedrag ter betaling toeschreeuwt vanachter een kogelvrij scherm om de Corona-munitie hun dodelijke werk te belemmeren.

'Corona'; de naam alleen al geeft verwarring. Was het voorheen een naam die menig bierliefhebber in staten van blijdschap bracht, hoe bitter is de naam sinds het gekoppeld is aan de oorzaak van een pandemie? Hoeveel hop was dáár voor nodig?

Het op afstand communiceren is wennen. De providers van de talloze social media, digitale snelwegen maken overuren en spinnen grof garen bij de explosieve toename van hun diensten en producten. De ene Skype na de andere Zoom in combinatie met FaceTime en gekoppeld aan diversiteiten in conference calls. De familie, je vrienden, je collegae, iedereen wordt op het beeldscherm gereduceerd tot een hoofd met een schoudergordel, hier en daar verstoord door een bewegende hand die het beeld onscherp maakt en je van schrik achteruit doet deinzen. Het vertrouwde geluid van bekende stemmen krijgt plotseling een extra dimensie alsof men praat in golven die door een wisselend gevulde rioolpijp hun weg zoeken naar gewillige oren. Het is wennen voor het scherm wanneer je oma's neusharen, al dan niet mét bekleding, kunt tellen omdat zij de term 'afstand bewaren', voor de camera met een korrel zout neemt en een kus over het toetsenbord wil geven. Het is wennen om het volume tijdig bij te stellen wanneer Ome Dirk, de fysieke 20 km. tussen hem en de neef tracht te overbruggen met zijn stemgeluid. En dat op 50 cm. van de microfoon in het scherm. Het is wennen dat een zakelijk gesprek waarin een topdeal wordt beklonken, plotseling ruw wordt verstoord door een overbelaste server of een druk op een verkeerde toets waardoor de verbinding eenzijdig wordt verbroken en opnieuw verbinding gemaakt moet worden. Het is wennen om tijdens de 'conference call' orde te handhaven tussen een stel betweterige handelaren die zelf ook al weken als muizen in de kooi sociaal gedetineerd zitten en hun controle op winst als sneeuw voor de zon zien verdwijnen. Het is wennen.

'Sociale Distantie' heeft dan ook iets 'dubbels'.

Vanuit het standpunt van veiligheidsoverwegingen kun je de afstand beschouwen als zijnde welkom of als middel ter bevordering van veiligheid, welzijn, gezondheid en comfort. We houden afstand voor het goede doel zullen we maar zeggen. Aan de andere kant druist het lijnrecht in tegen de voorwaarden van 'sociale cohesie'. Sociale cohesie, begrepen als een samenleving waarin mensen oog hebben voor elkaars welzijn door wederzijdse betrokkenheid in denken en doen. Een maatschappelijke beschouwing waarin de term

Afstand verbindt en nabijheid doodt.

De makke van een vrijwillige sociale detentie. (C) April 2020; Frans van der Gouw
'samen' een vanzelfsprekendheid is en sociale contacten een gemeenschappelijk belang dienen. Wanneer Pietje langs de Pot pist, dweilt Lodewijk het op; zo'n beetje dát karakter. Niet helemaal natuurlijk want wanneer Pietje zelf in staat is om te dweilen mag hij het zelf doen!

Afstand versus nabijheid; of moeten we in deze Coronaperiode praten over 'afstand EN nabijheid'?

Op afstand is veilig en dichtbij is gevaarlijk terwijl we dichtbij willen zijn en we afstand meer en meer als een probleem voelen. We koesteren de knuffel maar zijn er nu bang van. Een tweestrijd die sterk wordt beïnvloed door de benadering van zogenaamde officiële instanties.

Want dan zijn er die beroemde uitzonderingen op de regel. Uitzonderingen die de wenkbrauwen doen fronsen, de tenen doen krommen en billen bijeen doen knijpen. Uitzonderingen die zonder enige twijfel geplaatst kunnen worden in het rijtje van absurditeiten met een enorme onlogica.

Zo is er een UEFA die erop staat dat de landelijke voetbalselecties voor de grote internationale wedstrijden doorgaan. Het maakt hen niet uit wie er in het veld staan, al speelt het Volk van Laaf tegen de Zeven Dwerfen en Sneeuwvitje, er zál gespeeld worden! Waarom? Geen idee. Misschien ter compensatie voor het feit dat Messi en de Jong niet voor niets 30% van hun miljoenensalaris ingeleverd. Die mannen lopen droog! Er moet weer brood op de plank komen! Mét kaviaar!

En de maatregelen dan? Hoe zit het met de sociale distantie tijdens Ajax – Feyenoord? Dat wordt dan een wedstrijd met uitsluitend lange paasen in de breedte zowel als in de lengte. En het doelpunt zal worden gevierd met een collectieve 'Thumbs Up'!
Ben benieuwd wie de langste heeft; de UEFA of KNVB!?

Ook de 'Bible Belt' behoort tot de groep van uitverkorenen die de veiligheidsmaatregelen blijkbaar met een religieuze korrel zout mogen nemen. Zij hebben natuurlijk niets te vrezen want ze hebben de grootste beschermheer die je jezelf kunt wensen. En áls ze dan toch, door onderlinge besmetting, het tijdelijke met het eeuwige wisselen, is er nog niets aan de hand want dan zijn ze 'thuisgekomen'. Hoe leuk is dát? Daar hebben ze een leven lang voor op hun eeltige knieën gezeten. De laatste tijd, misschien wel, op 1,5, meter van elkaar. Op naar een digitale kerkdienst!

Internationaal politiek gezien is het helemaal een ratjetoe. Daar waar het ene land alles op slot gooit en het inwoners nauwelijks nog bewegingsruimte gunt, neemt een buurland het niet zo nauw en versoepelt de toch al matige voorzorgen, in een periode dat Corona nog als een wervelwind door de wereld raast. Díe hebben lef! Of is het gewoon dom? Dom en asociaal.

Onder invloed van wishfull thinking kan ik me voorstellen dat een regering (lees: industrie) niet kan wachten om de sociale distantie te versoepelen en de omgangsvormen (lees: commercie) weer op te starten. Echter, hardlopers zijn doodlopers en dat zou in deze situatie wel een de keiharde realiteit kunnen worden.

Wanneer men té vroeg opstart, gaat dit extra mensenlevens kosten. Dat weet ik zeker.

Afstand verbindt en nabijheid doodt.

De makke van een vrijwillige sociale detentie. (C) April 2020; Frans van der Gouw

En Holland zou Holland niet zijn wanneer we onze gastvrijheid niet zouden tonen door arbeidsmigranten een open deur te geven via Eindhoven airport, waar de, kennelijk broodnodige, arbeiders van het ene volgepropte vliegtuig, overstappen in kleinere volgepropte ruimten van de taxibusjes die hen gemoedelijk naar hun, vooraf bepaalde bestemming brengt. 'Vér vooraf gepland', denk ik dan want het kan toch niet zo zijn dat die afspraken de afgelopen twee maanden zijn gemaakt, wetende dat het besmettingsgevaar met de dag toeneemt!? Of bestaat het cordon Coronasperges-stekers enkel uit personen die het Covid-19 virus al hebben doorstaan en op grond van immuniteit geen gevaar meer leveren voor hun omgeving? Wie zal het zeggen?

Feit is, dat zij blijkbaar geen boodschap hebben aan sociale distantie maar wel mét mondkapjes vanuit een vol vliegtuig, in een klein busje stappen. Misschien heeft het virus in Hongarije en Roemenië een mildere vorm!? Kan het me niet voorstellen.

Ten slotte zijn daar de overige Eigenzinnigen, de Bijdehandjes en de Wijsneuzen die het allemaal veel beter weten dan de wetenschappers, artsen en veiligheidsadviseurs. Het zijn de Gersjes Pardoel, de Puberende Breintjes en Vastgeroeste Oudjes die goedbedoelend zweren bij het handhaven van handjes schudden, kussen en knuffels geven om op die manier de ingeslepen gewoonten vooral geen pauze te gunnen. Onder het motto: "Ik bedoel het goed en verzin het slecht!" passeren zij de aanbevolen maatregelen en zorgen op die manier voor de nodige spanningen bij vrienden, familie en collega's welke aantallen ongetwijfeld zullen worden verminderd, hetzij door overlijden dan wel door het afscheid wat wordt genomen van zulke laag intelligente 'vrienden' die de term 'nabijheid' weer net even té letterlijk nemen in deze Coronaperiode. Kennelijk zijn zij blind voor de gevaren en hebben nog niet gezien dat slachtoffers op de IC, op hun buik, in diep coma, trachten te overleven met een plastic tube in hun longen teneinde het vocht te verwijderen wat zich voortdurend ophoopt en hen kan doen verdrinken.

Wat is hun reactie in het geval zij zélf of hun geliefden, getroffen worden door Corona en de steeds, per ademhaling, minderende luchtinname, zorgt voor een toenemende angst om te stikken? Op zo'n moment denk ik dat ze nog veel meer hunkeren naar een warme omhelzing van familie of vrienden, anders dan de mensen, die dán in hun nabije omgeving zijn. Mensen met maskers op, omgekeerde jassen, latex handen en korte contacttijden. Wat zou dán hun zelfbeeld zijn, terugkijkend op het roekeloze gedrag van twee weken daarvoor?

Wat doet een vrijwillige sociale detentie met je? Hoe voelt een isolement vanuit een vertrouwde omgeving? En wat voor effect heeft de tijd hierop. Wat gebeurt er met ons wanneer het langer duurt dan verwacht?

Verveling is een discrepantie tussen tijd en bezigheden. Het gevoel van eenzaamheid wordt benadrukt op momenten dat je denkt aan de sociale contacten en de waarde daarvan, vertaald in de dingen die je samen deed of samen deelde. Het effect van de ander wordt pijnlijk voelbaar.

Afstand verbindt en nabijheid doodt.

De makke van een vrijwillige sociale detentie. (C) April 2020; Frans van der Gouw

Maar Wij zouden Wij niet zijn wanneer we niet in staat zijn om de tering naar de nering te zetten en 'er het beste van te maken'. Wij Hollanders hebben het ooit wel meer voor onze kiezen gehad en we laten ons niet kisten, anders dan door de begrafenisondernemer die ons een waardig afscheid gunt na 100 gezellige levensjaren. We zijn niet voor een gat te vangen ook al gaan de kosten nu voor de baten uit. Althans, voor de middenstand. Want die ontvangen ferme klappen en zijn afhankelijk van hun reserves om bedrijfseconomisch te overleven. Er wordt in de winkels geen geld meer uitgegeven en de omzetten online zijn (nog) niet evenredig met de straatuitgaven in combinatie met de horeca.

En daar begint de vreugde voor de burger al. We houden geld over!! Uitgaan is geen optie; benzine, als we die al nodig hebben is betaalbaar en het gros van de inkomsten gaat op aan hamsteren. Iets waarmee we reserves opbouwen qua houdbare voedingswaren en toiletrollen en dus te rechtvaardige investeringen zijn. Een economische crisis?

Zou kunnen maar we weten zeker dat we op korte termijn een enorme compensatie krijgen want het geld is niet vervlogen; het is vastgehouden en ligt klaar om de 'post-Coroniale Tijdperk' een economische boost te geven van ongekende proporties. Dat gaat gebeuren wanneer de teugels vrijgegeven worden en we elkaar weer in de kroeg mogen ontmoeten, al dan niet tussen het winkelen door. Wat een feest wordt dat! De compensatie van maanden opgehokt zitten zal een orgie van uitgaven en investeringen zijn.

Natuurlijk zal er een balans zijn tussen slachtoffers en winnaars maar de 'crisis' wordt weer beteugeteld en we komen er veel rijker, wijzer en beter uit als dat we erin zijn getuimeld. Dat heeft onze historie al vaak uitgewezen. Hoe dieper de dip, des te forser het herstel.

'Sociale distantie'? Op afstand blijven! Is dat alleen maar slecht?

Nou, niet persé!

Want elk trauma heeft een functie. En de functie van Corona zit hem in het leereffect.

We leren van Corona. We leren van en door de manier waarop we reageren op een unieke situatie die zich in 100 jaar niet heeft voorgedaan en waarop niemand berekend was. De Individueel niet, de Zakenwereld niet, de Politiek niet, de Medische Wereld niet; de Wereld niet! Corona is ons overkomen en maakt in die zin even de dienst uit door iedereen en alles te laten reageren. Het is alsof een flinke diarree zich aandient op een slappe sluitspier. De gevolgen hangen af van verschillende elementen maar de nabijheid van een toilet is toch wel het mooiste wat de persoon kan ervaren. Een toilet waarvoor hij wellicht even daarvoor geen enkele aandacht had maar nu hét reddend middel is om erger te voorkomen.

We hebben elkaar beter leren kennen in de thuissituatie. Of dát altijd gunstig uitpakt weten we (nog) niet en de tijd maakt uit hoeveel koppels, Corona overleven en hoeveel gezinnen er onder één of twee kappen blijven dan wel gaan wonen. Want, we zijn dan weliswaar niet voor één gat te vangen; die 1,5 meter wordt een serieus onderwerp wanneer blijkt dat het de afstand is die je in huis maximaal van elkaar verwijderd kúnt zijn!

En we hebben een hoop geleerd want het is een bijzondere situatie die zich wereldwijd heeft verspreid en daardoor wereldwijd wordt beschouwd. De leerpunten worden breed gedragen.

Afstand verbindt en nabijheid doodt.

De makke van een vrijwillige sociale detentie. (C) April 2020; Frans van der Gouw

Corona leert ons hoe snel we kunnen reageren wanneer dat écht nodig is; hoe creatief we kunnen zijn; hoe flexibel we ons kunnen opstellen.

Ik sprak onlangs een directrice van een school die apetrots vertelde dat zij met haar staf en leraren, in slechts drie dagen tijd (!) het volledige leerplan van de school op alle levels had omgezet en aangepast in een digitale versie. Hoe goed is dát?

Corona leert socialer naar elkaar kijken. Zij leert ons hoe we maatregelen kunnen nemen die voorheen niet of nauwelijks denkbaar waren. Oud-verpleegkundigen die vanuit het niets op komen dagen om hun actuele collega's bij te staan in hun hectische en niet ongevaarlijke werk. We leren denken in compensatie van gemis. Gemis aan knuffels maar gemis aan inkomen. Gemis aan vrienden; aan collega's. Gemis aan nabijheid.

Sociale Distantie leert ons de nabijheid beter waarderen en misschien wel koesteren.

En de school is nog niet uit. We zijn er nog niet. 'Het' gaat nog even door. Máár We leren ermee omgaan op een manier dat we onze leefbaarheid opnieuw vormgeven mét de maatregelen, mét de beperkingen, mét sociale distantie en mét aangepaste doelen. Langzaam maar zeker leren we wat we moeten accepteren en waar we ons tegen mogen verzetten. Realistisch verzetten zodat de ontwikkelingen in ons voordeel werken in de nieuwe situatie. Verzetten tegen misbruik van Corona door types die blijkbaar verstoken zijn van enige moralistische ethiek. Types die hun slag willen slaan onder kwetsbare mensen zoals ouderen of hulpbehoevenden. Types die het toenemende gebruik van internet vervuilen met hun smerige spelletjes om mensen geld afhandig te maken. Types waarvoor de 'sociale distantie' niet groot genoeg kan zijn.

Verzetten tegen de dualistische handhaving van RIVM regels en het gedogen van busladingen arbeidsmigranten versus het verbod om met meer dan drie mensen op 1,5 meter afstand van elkaar bijeen te staan.

De school is nog niet uit en zal ons leren hoe de wereld zich herstelt uit deze benarde situatie. Niet alleen herstelt maar ook beter wordt dan voorheen. Want we hebben veel van elkaar geleerd en dat nemen we mee in de toekomst.

Een toekomst waarin we nabijheid een nieuwe waarde hebben gegeven door de afstand die ons werd geadviseerd.

Goed advies.

Ik zet mijn fysieke knuffels even in de wacht en volg op afstand hoe de wereld leert.

Leuk schouwspel. En thuis heb ik het toilet in de buurt.

Wat de nabije toekomst brengt, weet niemand. De samenleving kan alle richtingen in stuiteren. Van een betere sociale samenleving tot een geforceerde 1,5 meter-maatschappij en zelf tot een apocalyptische wereldoorlog.

Wat het gaat worden, hebben we zélf in de hand. Laten we gaan voor de beste leerprocessen die leiden tot een samenleving waarin we elkaar in evenwicht houden door oprechte aandacht met de beste intenties. Want dáár begint het mee. Een goede wil.